

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست عمومی ارشاد و انسجام مساجد

موضوع خطابت روز جمعه و تقریر و بیان

تحریر شده که به تمام خطباء مرکز و ولایات

به هر دو زبان ملی کشور (دری و پشتو) ارسال میگردد

۱۳/ شوال المکرم/ ۱۴۴۶ هـ ق مطابق ۲۲/ حمل/ ۱۴۰۴ هـ ش

هر نوع همدردی و همکاری با هموطنان عودت کننده مسئولیت مشترک دولت و ملت است

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، ناصر المستضعفين ومجير المستجيرين ومغيث المستغيثين من استغاث به أغاثة وأعانه ، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيي ويميت وهو على كل شيء قدير، أمر بالتعاون والتناصر والتأزر بين احاد الأمة الاسلامية ، وأشهد أن سيدنا محمد رسول الله (ﷺ) أوصى بإغاثة الملهوفين وتفريج كربة المكرويين وبين أنها السبيل إلى الجنة النعيم، فاللهم صل علي سيدنا محمد وعلي آله وصحبه وسلم أجمعين ، أما بعد:

فقال تعالى: { وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ }. [المائدة: ۲]

حضر محترم و هموطنان گرامی!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

در روی زمین تنها دین مقدس اسلام است که پیروان خود را امر کرده است با مردم مصیبت زده، غمدیده، بیچاره و محتاج هر نوع کمک و همکاری بکنند و آنها را در غم و مصیبت شان تنها نگذارند و از برای کمک کننده گان اجر و پاداشهای مقرر کرده است.

در دین اسلام با مردم مصیبت زده، غمدیده، و مسلمانانیکه در تنگناها قرار گرفته اند کمک کردن به آنها یک نوع عبادت است؛ زیرا که به آن اجر و پاداش مرتب است و بجا آوردن او امر الله تعالی است، به طور خاص در وقت ضرورت با مردم مستحق همدردی و همکاری کردن آن اخلاق عالی است که اخوت اسلامی تقاضایی آنرا میکند و مروت انسانی هم آنرا میخواهد.

مسلمانان گرامی!

ما و شما همه خبر داریم که در شرایط فعلی مهاجرین از کشورهای بیرونی سلسله بازگشت آنها به وطنشان افغانستان شروع شده است و مهاجرین بازگشت کننده به هر نوع همدردی و همکاری ضرورت دارند، زیرا که مهاجرین خیلی به حالت بد به وطن بازگشت میکنند.

از کشور همسایه مهاجرین به بسیار جبر و ظلم اخراج کرده میشوند که از اینها خانه های شخصی و جایداد ها، دکانهای شخصی و پول هایکه از طریق تجارت قرضه هایکه بالای مردم دارند، حیوانات باقی مانده است، تا اینکه از بعضی مهاجرین وسائل ضروری خانه هم از آنها گردانیده میشود و بدست خالی از خط فرضی بیرون کرده میشوند.

بازگشت مهاجرین مانند آن مسافری است که در سفر هیچ نوع توشه با خود ندارد و بخاطر بقای زندگی خود به کمک دیگران چشم براه است.

بعضی مهاجرین بازگشت کننده طوری است که هیچ زمین و جایدادی ندارند اگر کسی دارد هم آنقدر زمین و جایدادی نیست که ضروریات زندگی ایشان را کفایت کند؛ زیرا که در طول ۴۵ سال هجرت از یک فامیل چندین فامیل جور شده است.

از بازگشت کنندگان مهاجرین به وطن همه چیزشان به کشور میزبان مانده است و بعضی خانواده ها اینطور حالت دارند که نصف خاندانش در کشور میزبان باقی مانده و نصف خانواده ایشان از سرحد عبور داده شده است، که بدون از لباس بدن شان دیگر هیچ چیزی ندارند؛ در بین مهاجرین بازگشت شده گان مهاجر زنها، اطفال، ریش سفیدان، کهن سالان، مریضانی است که به کمک عاجل و همدردی ضرورت اشد دارند. و مناسب است که ملت و دولت هر دو به مشکلات مهاجرین رسیدگی بکنند.

و به هموطنان مهاجر بازگشت شده هرنوع همدردی و همکاری مسئولیت مشترک حکومت و ملت است.

مهاجرین عودت کننده به وطن، به خانه و سرپناه ضرورت دارند که در آن زندگی کنند و به مواد خوراکی و غذا، به بستره و کمپل، به وسائل پخت و پز، لباس و غیره ضرورت دارند. که حالات روحی و صحتی اکثر آنها وخیم است و به معالجه و کمک ها عاجل ضرورت دارند.

و اطفال مهاجرین عودت کننده به مدرسه و مکتب ضرورت دارند تا اینکه درس آموخته و یاد بگیرند، عودت کنندگان به این ضرورت دارند که کسب و کار کنند و باید زمینه کار برای ایشان مهیا کرده شود.

خلاصه اینکه زندگی عودت کنندگان از نو شروع میشود و اینها به هر آن چیزی ضرورت دارند که برای زندگی مناسب است.

ما به تمام موسسات دولتی و غیر دولتی، بنیاد های خیریه مسلمانها و به هموطنان صدا میزنیم که امروز روز قربانی است و به قربانی دادن هر هموطن پیشگام شود (فاستبقوا الخیرات) و هر کس مطابق توان خود با عودت کنندگان همدردی و همکاری بکند.

دوستان و اقارب در بخش خود همدردی و همکاری با ایشان بکنند، و آنها را در خانه های خود برایشان جا بدهند، آن اقاریکه سرمایه دارند در پهلوی همکاری های خود با عودت کنندگان در وقت ضرورت پول قرض بدهند که ایشان با آن پول کار و کسب خود را به راه بیندازند و مردم قریه و منطقه در بخش خود همدردی و همکاری کنند. کمک ها را جمع آوری نمایند و به خانه های عودت کنندگان توزیع کنند؛ و در قسمت برابر کردن کسب و کار برای ایشان به آنها کمک کنند. و دولت در سهم خود با آنها کمک و دستگیری کنند، موسسات خیریه داخلی و خارجی و نهاد های خیریه در سهم خود کمک و همکاری کنند، داکتران و شفاخانه های شخصی تیم های خود را به کمپ های عودت کنندگان بفرستند تا اینکه مریضان را معالجه و تداوی نمایند. کسانیکه خانه های کرائی را اعمار کرده اند آنها به سهم خود کمک و همکاری نمایند و به قیمت نازل خانه ها را برایشان به کرایه بدهند.

و صاحبان فابریکه ها و کار خانه ها به سهم خود همدردی و همکاری بکنند، زمینه کار را برای کارگران و جوانان عودت کننده در فابریکه هایشان مساعد کنند.

اگر ما وظیفه ایمانی و وجدانی خود را انجام بدهیم ان شاء الله که از این امتحان بزرگ به کامیابی بیرون می‌شویم و ما آن شعار بزرگ اسلامی را به راستی عملی کردیم. که می‌فرماید: « الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا ». مسلم (۲۰/۸)

ترجمه: یک مومن از برای مومن دیگر مانند آن آبادی است که محکم میکند یکی دیگر را.

به عودت کنندگان هموطن هر نوع همدردی و همکاری و وظیفه ایمانی و اسلامی همه ملت ما است.

همکاری با عودت کنندگان درحقیقت نیکی کردن با مردم مصیبت زده و غم‌دیده است؛ که این کار در اسلام از بزرگترین اعمال نیک است، زیرا که در این کار بنده رضا و محبت الله تعالی و مخلوق او را به دست می‌آورد.

الله جل جلاله مسلمانان را امر کرده است که با مستحقین و مردمانی نیکی کنید که در سختی‌ها قرار گرفته اند و فرموده است: { وَأَحْسِنُ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ } [القصص: ۷۷]

ترجمه: و چنان که الله به تو نیکی کرده است با دیگران نیکی کن.

و در آیه مبارکه دیگر آمده است: { .. وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ } [الحج: ۷۷]

ترجمه: و کار خیر انجام دهید تا رستگار شوید.

دستگیری، همدردی و همکاری با عودت کننده گان به وطن مسئولیت مشترک ملت و دولت ما است.

مفهوم یک حدیث است که همه مسلمانان حیثیت یک جسد واحد را دارند، و قتی که به یک شخص درد برسد تمام افراد جامعه به کمک آن ایستاده شوند. خصوصیت جامعه اسلامی در مقابل سائر جوامع این است که افراد جامعه اسلامی شهادت، ایثار و قربانی داشته باشند. و از مردم محتاج و متضرر دستگیری کنند و یک مسلمان در سختی مسلمان دیگر خود را شریک بداند که از برکت این خصوصیت در بین افراد جامعه اسلامی محبت، دوستی و قرب دلها به وجود می‌آید.

قرآن کریم جامعه اسلامی را اینطور تصویر کرده است: { وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ } [الحشر: ۹]

ترجمه: و دیگران را بر خودشان ترجیح میدهند هر چند که خود سخت نیازمند باشند و آنانی که از حرص نفس خویش مصئون باشند. ایشان اند که رستگارند.

همدردی و همکاری کردن با عودت کنندگان به وطن در واقع پوره کردن حاجت آنها است و دور کردن سختی‌های دنیا از آنها است. که این کار در اسلام فضیلت بزرگ دارد. در این باره رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: « وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً، فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ » صحیح البخاری (۳/ ۱۲۸)

ترجمه: کسی که در رفع حاجت برادر مسلمان خود باشد الله تعالی حوائج آنرا بر آورده میکند. و کسی که از یک مسلمان یک سختی را دور کند الله تعالی از او سختی‌های روز قیامت را دور میکند.

حالت عودت کنندگان به وطن مانند کسی است که در یک غم ومصیبت بزرگ افتیده باشد واز مردم کمک وهمکاری میخواهد تا اینکه از این حالت پر از غم بیرون شود، بناءً بر ما مناسب است که از این چنین مردم دستگیری کنیم واز سختی ها آنها را نجات دهیم که این کار از نظر اسلام صدقه است که اجر وثواب در قبال خود دارد.

برهر مسلمان صدقه کردن لازم است که مسلمانانیکه در سختی ها قرار دارند دستگیری نماید وهمکاری کردن با انسانیکه در سختی قرار گرفته است است صدقه است.

نبی علیه السلام فرموده است: عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه قال: قال رسول الله (ﷺ): «على كلِّ مسلمٍ صدقةٌ، فقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: يَعْمَلُ بِيَدِهِ، فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ، قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ،». [أخرجه البخاري]

ترجمه: از ابو موسی اشعری رضي الله عنه روایت است ، او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: برهر مسلمان صدقه لازم است (ندباً أو مؤکداً) . صحابه کرام گفتند: ای رسول الله! اگر چیزی نزد او نباشد چه چیزی را صدقه کند. نبی علیه السلام برایش فرمود:

بدست خود کار وکسب کند، به خود هم نفع برساند واز آن صدقه هم بدهد، صحابه کرام عرض کردند: اگر کار برای او پیدا نشود نبی علیه السلام فرمود کمک کند به شخص محتاج که مصیبت وسختی به او رسیده است.

در روایت ابن حبان آمده است: «إِنَّ أَبْوَابَ الْخَيْرِ لَكَثِيرَةٌ: التَّسْبِيحُ، وَالتَّحْمِيدُ، وَالتَّكْبِيرُ، وَالتَّهْلِيلُ، وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتَمْطِطُ الْأَدَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَتُسْمِعُ الْأَصَمَّ، وَتَهْدِي الْأَعْمَى، وَتَدُلُّ الْمُسْتَدِلَّ عَلَى حَاجَتِهِ، وَتَسْعَى بِشِدَّةٍ سَاقِيكَ مَعَ اللَّهْفَانِ الْمُسْتَعِيثِ، وَتَحْمِلُ بِشِدَّةٍ ذِرَاعَيْكَ مَعَ الضَّعِيفِ، فَهَذَا كُلُّهُ صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ». صحیح ابن حبان - محققا (۱۷۱/۸)

ترجمه: یقیناً دروازه خیر بیشتر است، تسبیح گفتن، تحمید گفتن، تکبیر گفتن، تهلیل گفتن، امر به نیکی و منع کردن از بدی؛ اشیای مضر را از راه دور کردن و دیگر اینکه شنوندن آواز به افراد کر، کور را رهنمائی کردن و حاجت مندان را در حاجت شان رهنمائی کردن و کوشش کند که در قدم برداشتن خود افرادی که در سختی قرار گرفته اند و خواهان کمک اند به آنها کمک کند. و دیگر اینکه بلند کند آستین خود را بخاطر کمک کردن در رفع ضرورت با مردمان ضعیف و مستمند؛ این همه صدقه است از طرف تو به نفس خودت.

اسلاف ما صحابه کرام، تابعین و تبع تابعین خود را در سختی ها و تکالیف سائر مسلمانان شریک می شمردند.

واقعه: وقتیکه در سال (۱۸) هجری در زمان خلافت حضرت عمر فاروق رضی الله عنه در مدینه منوره قحطی آمد و مردم به گرسنگی مبتلاء گردید، زراعت خشک شد و حیوانات هم از گرسنگی ضعیف شدند.

وقتیکه حضرت عمر رضی الله عنه دید که برادران مسلمان او در گرسنگی قرار دارند و در مدینه منوره کسی خنده نمی کند و مجالس در خانه ها خاموش شد، حضرت عمر فاروق رضی الله عنه خوردن طعام روغنی را بالای خود بند کرد و از دست گرسنگی رنگ او زرد گشت و ضعیف شد و جسم او لاغر شد.

حافظ ابن کثیر نوشته است: (وکان عمر یضرب بطنه عام الرمادة ویقول قرقرا ولا تقرقرا والله لا ذاق عمر سمنا ولا سمینا حتی یخصب الناس). البداية والنهاية (۲۹/ ۱۳)

حضرت عمر رضی الله عنه در عام الرماده در شکم خود زد و برایش میگفت: که قُرْ قُرْ کنی یا قُرْ قُرْ نکنی، قسم به الله تعالی که عمر روغن را نمی چشید و نه استخوان روغنی تا وقتی که این مردم در آسایش قرار گیرند.

خادم او میگوید: اگر الله تعالی این مصیبت را دور نکند؛ حضرت عمر رضی الله عنه از دست غم مسلمانان می میرد.

یک روزی کسی برایش گفت: که تعداد از مردم در خارج مدینه آنقدر در سختی قرار دارند که مردم شهر به آن اندازه در سختی قرار ندارند، حضرت عمر فاروق رضی الله عنه دو جوال آرد را پر کرد به غلام خود (اسلم) یک مشک تیل هم با خود بیاور حضرت عمر فاروق رضی الله عنه به سرعت خود را به طرف آن مردم محتاج رساند و به حالت آنها قلباً غمگین شد. و به دست خود آرد را در ظرف انداخت و آتش را به دست خود افروخت و خود مبارک آتش را پف می کرد تا اینکه دود از ریش مبارکش بیرون شد و طعام را از برای آن مردم پخته کرد و برایشان تقسیم کرد تا اینکه آنها سیر شدند و باز آنها را با خود به داخل شهر مدینه آورد تا اینکه از حالات آنها همه وقت آگاه باشد.

همکاری و همدردی با مردمی که در سختی قرار دارند و به عودت کنندگان به وطن ترجمانی ایمان صحیح و عقیده سالم را میکند.

الله تعالی فرموده است: {لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ} [البقرة: ۱۷۷]

ترجمه: نیکی تنها این نیست که روی خود را به طرف مشرق و یا به طرف مغرب بگردانید لیکن نیکی کار کسی است که به الله و روز قیامت، به فرشتگان و کتابهای الله و پیامبران ایمان آورد و مال خود را در راه الله با وجود دوست داشتن آن به خویشاوندان یتیمان، مسکینان، و مسافران و گداها و در آزاد نمودن برده ها و یا قرضداران دهد و نماز را برپا کند و زکاة را بدهد و وفا کنندگان به عهد خود چون عهد کند و صبر کنندگان در وقت تنگدستی و سختی و در وقت جهاد این گروه کسانی اند که در دعوی ایمان خود راست گفته اند و همین گروه پرهیزگارانند.

همدردی و همکاری کردن با مردمی که در سختی قرار گرفته اند و با عودت کنندگان به وطن و حوائج آنها را برآورده کردن دلیل ایمان قوی و تقوای راستین و برادری واقعی است .

همدردی و همکاری کردن با مردمی که در سختی قرار گرفته اند و با عودت کنندگان به وطن توشه آخرت است و توشه آن روزی است که در آن روز نه مال فایده می رساند و نه اولاد تنها عمل نیک است که فایده میرساند . الله تعالی فرموده است: {وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ} [البقرة: ۱۱۰]

ترجمه: و در اصلاح خود کوشیده نماز را برپا کنید و زکاة را بدهید و آنچه شما از خوبی و خیر برای خودتان پیش میفرستید آنرا نزد الله خواهید یافت چون الله به آنچه میکنید بینا است.

همدردی و همکاری کردن با مردمی که در سختی قرار گرفته اند و باعودت کنندگان به وطن و حوائج آنها را برآورده کردن نسبت به اعتکاف بهتر است. و در یک روایت آمده است: **عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ؟ وَأَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ اللَّهُ أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ، وَأَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَيَّ اللَّهُ سُرُورٌ تُدْخِلُهُ عَلَى مُسْلِمٍ، أَوْ تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَةً، أَوْ تَقْضِي عَنْهُ دَيْنًا، أَوْ تُطْرِدُ عَنْهُ جُوعًا، وَلَا أَنْ أَمْشِيَ مَعَ أَخٍ لِي فِي حَاجَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتَكِفَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ، يَعْنِي مَسْجِدَ الْمَدِينَةِ، شَهْرًا»** قضاء الحوائج لابن أبي الدنيا بسند حسن (ص: ٤٧)، المعجم الأوسط (٦/ ١٣٩)

ترجمه: از عبدالله بن عمر رضي الله عنهما روایت است او میگوید: یک نفر نزد نبی علیه السلام آمد و گفت: ای رسول خدا! در بین مردم کدام شخص خیلی محبوب است به نزد الله تعالی و کدام عمل خیلی خوب است به نزد الله تعالی؟ نبی علیه السلام برایش گفت: بهترین شخص در بین مردم به نزد الله تعالی کسی است که زیاد نفع رساننده باشد به مردم؛ و بهترین عمل به نزد الله تعالی خوشحالی است که تو به یک مسلمان میرسانی و یا اینکه از او سختی را دور میکنی یا اینکه قرض او را اداء میکنی و یا اینکه گرسنگی را از او دور میکنی، و یقیناً اینکه من بروم در بر آورده کردن حاجت برادر مسلمان خود این برایم بهتر است از اینکه اعتکاف بنشینم یک ماه در مسجد نبوی.

همدردی و همکاری کردن با مردمی که در سختی قرار گرفته اند و باعودت کنندگان به وطن، سبب دوام نعمت ها است و در آخرت در امان می باشد.

در یک روایت آمده است: **عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضي الله عنهما قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): «إِنَّ لِلَّهِ قَوْمًا يَخْتَصُّهُمْ بِالنِّعَمِ لِمَنَافِعِ الْعِبَادِ، وَيُقْرِئُهَا فِيهِمْ مَا بَدَّلُوها، فَإِذَا مَنَعُوها نَزَعَهَا مِنْهُمْ فَحَوَّلَهَا إِلَى غَيْرِهِمْ».** قال المنذرى: رواه ابن أبي الدنيا والطبراني في الكبير والأوسط ولو قيل بتحسين سنده لكان ممكناً. [الترغيب والترهيب: ٣/ ٢٦٣]

ترجمه: از عبدالله بن عمر رضي الله عنهما روایت است او میگوید که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: یقیناً از برای الله تعالی مردمان اند الله تعالی آنها را خصوصیت داده است به نعمت ها بخاطر خوبی کردن شان به بنده ها و آن نعمت ها را در بین آنها نگه میدارد تا وقتیکه آنها خرج میکنند وقتیکه آنها این نعمت ها را از خرج کردن منع کردند الله تعالی آن نعمت ها را از ایشان میگیرد و به دیگران میدهد.

در یک روایت آمده است: **عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا خَلَقَهُمْ لِحَوَائِجِ النَّاسِ يُقْزَعُ النَّاسُ إِلَيْهِمْ فِي حَوَائِجِهِمْ، وَأُولَئِكَ الْأَمْنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».** معجم ابن عساکر (٢/ ٧٩٣)، مسند الشهاب القضاعي (٢/ ١١٧)

ترجمه: از عبدالله بن عمر رضي الله عنهما روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: یقیناً بعضی بندگان الله تعالی اند که الله تعالی آنها را بخاطر حاجات بندگان پیدا کرده است که مردم به آنها رجوع میکنند بخاطر حاجات خود این مردم ها در روز قیامت در امان اند.

همدردی و همکاری کردن با مردمی که در سختی قرار گرفته اند و با عودت کنندگان به وطن سبب محبت و دعای عودت کنندگان میگردد. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: **عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- «... وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافَتْهُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا مَا تُكَافِتُونَهُ فَادْعُوا لَهُ»**. سنن ابی داود-ن (۲/ ۵۲)

ترجمه: از عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت است او میگوید که نبی علیه السلام فرمودند: کسیکه با شما نیکی کرد، پس شما عوض آنرا بدهید، یعنی شما هم با او نیکی کنید؛ اگر چیزی به نزد شما نبود که عوض آنرا بدهید پس برای آن دعا کنید.

نیکی و کمک کردن خوشی و خوشحالی را در بین مردم پخش میکند و قلب ها را نزدیک میکند، کینه را از نفس ها دور میکند.

کمک کردن و همدردی و همکاری با مردمیکه در سختی قرار گرفته اند سنت و سلوک پیامبران است.

صاحبان شهامت و همت عالی و قتیکه مظلوم، حاجتمند و مستحق کمک را ببینند به خود اجازه نمی دهند که از کمک کردن به عقب بمانند و به آن چشم پوشی کنند؛ بلکه به محتاج فوراً دست همکاری و کمک پیش میکنند.

و قتیکه موسی علیه السلام دختران حضرت شعیب علیه السلام را دید که گوشه ای ایستاده اند و مالهای خود را منع میکنند از آب خوردن و دیگر مردم مصروف سیراب کردن مواشی خود اند؛ و قتیکه به موسی علیه السلام ضعف و ناتوانی این دختران جوان ظاهر شد فوراً از ایشان پرسید که چرا شما مالهای خود را سیراب نمی کنید؟ آنها در جواب گفتند: **{وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصَدِرَ الرِّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ (۲۳) فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظَّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ}** [القصص: ۲۴]

ترجمه: و هنگامیکه به آب مدین رسید بر آن گروهی از مردم را دید که به مواشی آب میدهند و آنطرف دیگر دو زن را یافت که مواشی خود را باز میدارند؛ گفت: منظورتان از این کار چیست؟ گفتند: ما مواشی خود را آب نمی دهیم تا اینکه چوپانان مواشی شانرا باز گردانند و پدر ما پیر مرد بزرگ سال است؛ پس موسی به مواشی آن دو آب داد سپس به سایه باز گشت و گفت: ای پروردگار من به آنچه از خیر که بسویم فرود آوری محتاجم.

اقول قولي هذا، استغفرالله لي ولكم ولسائر المسلمين

وقفكم الله لما يحبه ويرضاه.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته.